

O malutkim Uparciuchu

Bibliografia:

- Źródło: Witold Gawdzik, *Ortografia na wesoło i na serio*, Warszawa 1992, s. 27.

O malutkim UparciuchU

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj rymowankę i zaznacz wers, który mówi o tym, co wróżka szepnęła Roszpuncie do uszka.

☐ zielony

Wielki kłopot Roszpunka miała,
kiedy list do ukochanego pisała,
bo nie wiedziała, kiedy pisać zwykłe „u”.
Na ratunek przyszła wróżka
i szepnęła jej do uszka:
– „U” litera wyraz kończy lub otwiera.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Witold Gawdzik

” Ortografia na wesoło i na serio

Zapamiętaj, zawsze **tu**

pisz otwarte, zwykle **u**,

w słowach: **skuwka** i **zasuwka**,

w częstkach: -unka, -un i -unek:

opiekunka, zdun, pakunek.

Pisz je także: w częstce -ulec,

więc: **budulec** i **hamulec**;

w **ulu**, dwu, gdzie **u** litera

wyraz kończy lub otwiera.

Wreszcie niech nikt nie kreskuje

w czasowniku częstki -uje.

Źródło: Witold Gawdzik, *Ortografia na wesoło i na serio*, Warszawa 1992, s. 27.

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Przeczytaj podane wyrazy. Gdzie znajduje się w nich litera **u**? Przyporządkuj słowa do odpowiednich grup.

Rzeczowniki

Przymiotniki

Czasowniki

uparta

uczeszę

uśmiechnięta

ukłon

upleciemy

utalentowana

Uszatek

uwięziła

urodziwa

uczynek

ucieknę

uczta

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

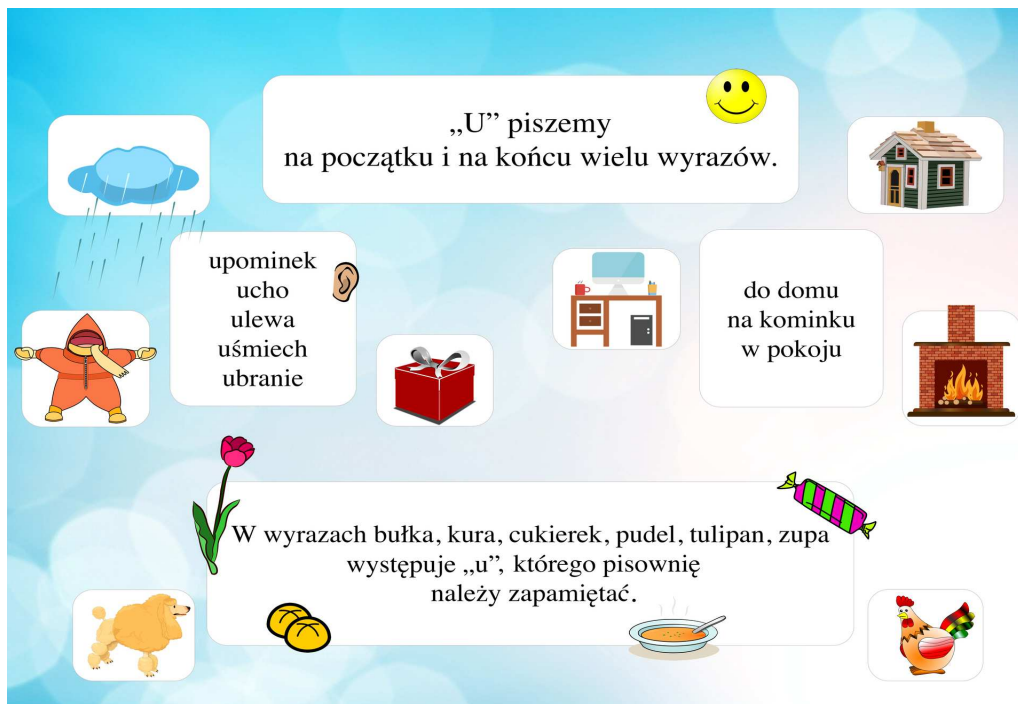
Uzupełnij regułę.

„U” piszemy zawsze na wyrazu i zazwyczaj na .

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

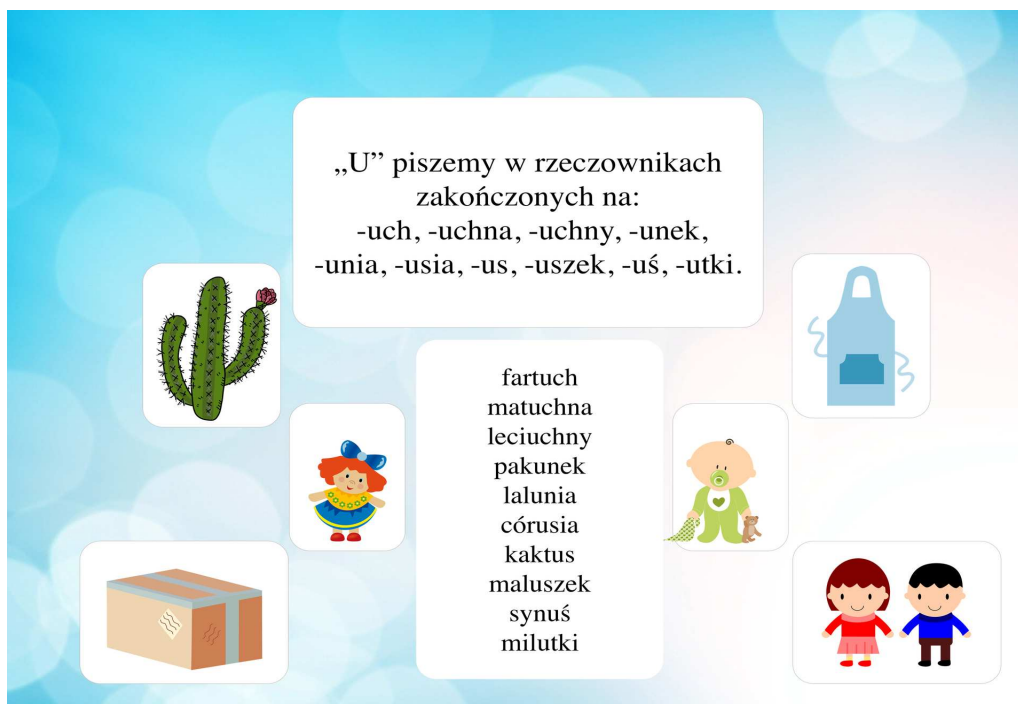
Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, dlaczego w regule użyto określenia 'zazwyczaj na początku'. Jakie znasz wyrazy rozpoczynające się na 'ó'? Zapisz je w polu poniżej lub w zeszycie.

Pisownia wyrazów z „u”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Pisownia wyrazów z „u”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Pisownia wyrazów z „u”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Podziel wyrazy na zdrobnienia i zgrubienia, umieść je w odpowiednim oknie.

zdrobnienia

zgrubienia

dziewucha

brzuszyisko

wianuszek

paluszek

staruch

maluszek

dziewuszysko

kopciuch

kłębuszek

kaczuszka

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 7

Dopasuj czasowniki do związków wyrazowych, aby powstały poprawne zwroty.

uśpić

...życie Roszpunki
...baśniowy świat

ugryźć

...kapryśną księżniczkę
...czujność smoka

uratować

...sztuki czarowania
...kogoś rozumu

uchylić

...w mysiej dziurce
...w martwym punkcie

utknąć

...okiennice
...rąbka tajemnicy

uczyć

...zatrute jabłko
...się w język

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

NUMER
ALARMOWY
112

POLICJA
997

STRAŻ
POŻARNA
998

POGOTOWIE
RATUNKOWE
999

Numery alarmowe

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z grafiką prezentującej numery alarmowe lub jej opisem, a następnie przeczytaj krótki poradnik, jak zachować się w przypadku zagrożenia. Uzupełnij tekst odpowiednimi literami: **u** lub **ó**.

Rozmowa z operatorem n[]merów alarmowych:

Bardzo krótko zaprezentuj zdarzenie, które chcesz zgłosić.

Odpowiadaj na pytania - skup się na kluczowych informacjach dla

st[]b rat[]nkowych.

Podaj dokładny adres - województwo, miasto, a także nazwę []licy,

n[]mer lub inne dane []możliwiające szybkie zlokalizowanie miejsca zdarzenia.

[]dziel dodatkowych informacji, podaj swoje dane, aby st[]żby mogły się z Tobą skontaktować w przypadku takiej konieczności.

Nie rozłączaj się do czasu wyraźnego potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.

Po zakończonej rozmowie staraj się nie korzystać ze swojego telefonu, aby

[]możliwić st[]żbom oddzwonienie do Ciebie w celu pozyskania dodatkowych informacji.

W zgłoszeniach do pogotowia rat[]nkowego po []zyskaniu istotnych informacji operator przełączy Cię do dyspozytora medycznego Państwowego Ratownictwa Medycznego, który pomoże []dzielić niezbędnej pomocy poszkodowanym.

Ćwiczenie 9

Kiedy jeszcze piszemy „u”? Uzupełnij definicję i przepisz ją do zeszytu.

„U” piszemy w wielu rzeczowników: -uch, -ulec, -ura, -un, -unka, -unek, -us (uparciuch, hamulec, makulatura, opiekun, piastunka, pakunek, piegus), w i spieszczeniach: -uszek, -unia, -unio, -usia, -uś, -utki (leniuszek, mamunia, tatunio, córusia, synuś, głupiutki).

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Do podanych fragmentów słów dopasuj ich zakończenia.

piec	uch
krok	ulec
rys	us
szpik	unek

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Do podanych fragmentów słów dopasuj ich zakończenia.

gat	unek
kłamcz	us
kakt	ulec
bud	uch

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 12

Utwórz i zapisz tutaj lub w zeszycie zdrobnienia od podanych wyrazów. Wykorzystaj wszystkie podane zakończenia: -unio, -unia, -uś, -usia, -utki, -utka, -uszek, -uszka, -uszko.

tato • młoda • słaby • kwiat • córka • lala
smok • mucha • serce

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 13

Od podanych czasowników utwórz odpowiednie formy według wzoru:
leniuchować – leniuchujesz, nie leniuchuj!

hałasować – ,
prasować – ,
startować – ,
balować – ,
kupować – ,

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 14

Do podanych czasowników dobierz wyrazy bliskoznaczne zakończone na -uje, np. kradnie – rabuje.

pichci –

cieszy się –

robi –

troszczy się –

lata –

graniczy –

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 15

Jakie wnioski płyną z wykonanych ćwiczeń? Uzupełnij regułę ortograficzną podanymi poniżej elementami i zapisz ją do zeszytu.

piszemy w zakończeniach -uję, , -uje itd. mimo pozornej , np. maluję (choć), (choć rysować, (choć).

Ó pracować wymiany czasowników U pracuje malować
rzeczowników rysujesz -ujesz

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 16

Dopisz do przymiotników wyrazy przeciwstawne zawierające „u”.

- gruby –
- pełny –
- mądry –
- wesoły –
- czysty –
- ciekawý –

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ważne!

'U' piszemy często **w środku wyrazów**, np. **trudny**, **trudnym**, **trud**, **trudzić się**.
Pisownię trzeba wtedy zapamiętać.

Ćwiczenie 17

Król zwierząt organizuje przyjęcie. Zaprosił na nie wszystkie zwierzęta, które w swojej nazwie mają „ó”. Podpisz poprawnie nazwy zwierząt, a dowiesz się, kto dostał zaproszenie.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 18

Uzupełnij tekst podanymi poniżej słowami - zwróć uwagę na prawidłową pisownię „u” lub „ó”.

Nie podróżuj!

Uznałem, że życie w XXI [] nudzi mnie i stresuje, dlatego udałem się do [] podróży w czasie. Uśmiechnięty od [] do ucha właściciel przywitał mnie uprzejmie i spytał, w czym może mi pomóc. Szybko wytłumaczyłem mu, że pragnę się znaleźć w mojej ulubionej epoce średniowiecza, chcę poznać [] i królową, rycerzy, dwór; ucztować, polować. Staruszek próbował mi odmówić, ale się uparłem.

W [] oka znalazłem się w pięknej komnacie. Siedziałem tuż obok króla. Ale co to, u licha? Miałem na sobie różową, ciasną [], na szyi [] klejnotów, a na malutkich stópkach (!) skórzane []. Brrr! W [] trzymałem płócienną chusteczkę. Na miły Bóg! Byłem królewską córką! „Ratunku! Pomocy!” – krzyknąłem zrozpaczony. [] rzucił się, żeby mi []. Wytłumaczyłem się [] głowy i wróciłem zdruzgotany do swej komnaty.

Wprost nie mogłem [], że znalazłem się w tak trudnej []. Na próżno szczyptałem się w udo. Wkrótce miał się odbyć [] o rękę []. Poczułem trwogę. Nigdy!!! Pozostała mi [] przez uchylone okno. Wyskoczyłem i... wylądowałem w swoim łóżku! Ufff – odetchnąłem z [], ale obok na krześle wisiła bluzeczka i spódniczka...

pomóc

położeniu

bólem

uwierzyć

buty

króla

roku

wieku

wspinaczka

rękę

ulgą

Król

sytuacji

ucieczka

suknię

mgnieniu

królowny

ucha

turniej

sznur

biura

wór